

Ortaokul Ö?rencileri ?çin Konu?ma Özyeterlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ortaokul Ö?rencileri ?çin Konu?ma Özyeterlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28438>

Özet

Ortaokul Ö?rencileri ?çin Konu?ma Özyeterlik Ölçe?i (OÖKÖÖ), ö?rencilerin konu?ma becerilerine yönelik sahip olduklar? yeterlik alg?lar?n? ölçmek amacıyla 2021 y?l?nda geli?tirilmif bir ölçme aracıdır. Ölçek, ö?rencilerin kendilerini ifade etme, dinleyiciyle etkile?im kurma ve konu?ma içeriklerini düzenleme gibi alanlardaki inanç düzeylerini belirlemeyi hedefler. Toplam 24 maddeden olu?an bu ölçek, dört temel faktör altında yapılandırılmı?tır: **Duyusal, ?çerik, Dil Ötesi ve Etkilenme**. Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarlılık katsayıları yüksek olduğunu göstermiştir (Cronbach Alfa = .815). Bu araç, Türkçe derslerinde ve eğitim psikolojisi ara?tırmalarında ö?rencilerin konu?ma becerisi özgüvenini de?erlendirmek için önemli bir kaynak sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Konu?ma Özyeterlik, Özyeterlik, Ortaokul Ö?rencileri, Konu?ma Becerileri, Psikometrik Ölçek Geli?tirme, Likert Ölçe?i, Türkçe E?itimi.

Yazarlar

S. Hasrc?-Aksoy, M.A. Arç?, M. Kan

Amaç

Ölçe?in temel amacı, ortaokul düzeyindeki ö?rencilerin konu?ma becerilerini sergileme konusundaki ki?isel yeterlik inançları sistematik bir şekilde ölçmektir. **Konu?ma özyeterli?i**, bireylerin belirli bir konu?ma performansını başarıyla gerçekle?tirebilece?ine dair inancını ifade eder. Bu ölçek, ö?rencilerin sınıfta veya sosyal ortamlarda konu?ma etkinliklerine katılma istekliliğini ve bu süreçte yaşadıkları duygusal, bilişsel ve davranışsal yeterlik algılarını nicelleştirmeyi amaçlamaktadır.

Geli?tirme çalışması, ö?rencilerin konu?ma sürecinin farklı boyutlarında (heyecan kontrolü, içerik düzenleme, dil kullanımı ve bakarlardan etkilenme) kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini belirleyerek, eğitimcilerin bu alanlarda destekleyici müdahaleler geli?tirmesine zemin hazırlamaktadır. Bu sayede, ö?rencilerin iletişim becerilerini geli?tirmeye yönelik daha hedef odaklı programlar oluşturulabilir.

Yapı

Ortaokul Ö?rencileri ?çin Konu?ma Özyeterlik Ölçe?i, konu?ma özyeterliliğini dört ana boyut (faktör) altında ele alan çok boyutlu bir yapıya ölçmektedir. Bu faktörler, ö?rencilerin konu?ma performansına etki eden farklı psikolojik ve davranışsal alanları temsil eder. Ölçe?in bütünü,

konu?ma özyeterli?i kavram?n?n karma??kl???n? ve çok yönlülü?ünü yans?tmaktad?r.

Dört faktörlü yap? ?unlardan olu?ur:

Duyu?sal Boyut: Konu?ma s?ras?nda hissedilen heyecan, rahatlık ve kayg? gibi duygusal durumlar? kontrol etme becerisine yönelik inançlar? kapsar. (Örn: Heyecan kontrolü, rahat hissetme).

?çerik Boyutu: Konu?man?n yap?land?r?lmas?, ana fikrin düzenlenmesi, tutarlılık ve dinleyici özelliklerine uygun içerik seçimi gibi bili?sel ve yap?sal yeterlik alg?lar?n? içerir.

Dil Ötesi Boyut: Konu?ma s?ras?nda ses, vurgu, tonlama, nefes kontrolü, jest ve mimiklerin do?ru ve etkili kullan?m? gibi paralinguistik ve non-verbal unsurlara yönelik yeterlik inançlar?n? ölçer.

Etkilenme Boyutu: Ba?kalar?n?n konu?malar?n? gözlemleyerek ö?renme, geri bildirimlere göre konu?may? düzenleme ve be?enilen konu?mac?lar? model alma yetene?ine dair inançlar? ifade eder.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda yap? geçerlili?ini sa?lamak amacıyla çe?itli analizler yap?lm??t?r. Yap?sal geçerlik, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? (konu?ma özyeterli?i) ne ölçüde temsil etti?ini gösterir. Kaynak metinde spesifik geçerlik katsayılar? do?rudan listelenmemi? olmakla birlikte, geli?tirme çal??mas?n?n kendisi (Has?rc?-Aksoy, Ar?c? & Kan, 2021), yap? geçerlili?inin sa?lanmas? için gerekli olan Aç?mlay?c? ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi gibi yöntemleri içerdi?i varsayılmaktad?r.

Bu çal??ma kapsam?nda, maddelerin faktör yükleri ve ölçe?in dört faktörlü yap?s?n?n teorik beklentilerle uyumu incelenmi?tir. Tam ve detaylı geçerlik sonuçlar?, kaynak makalenin tamam?nda yer almaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarlılık ve madde ay?rt edicili?i analizleri yoluyla incelenmi?tir. Elde edilen sonuçlar, ölçe?in tutarlı ve güvenilir bir ölçüm aracı oldu?unu göstermektedir.

?ç Tutarlılık Güvenirli?i: Ölçe?in bütünü için hesaplanan **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsay?s? (α) .815 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, psikometrik açıdan kabul edilebilir ve ölçe?in maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek düzeyde tutarlı oldu?unu i?aret eder.

Madde Ay?rt Edicili?i: Ölçek maddelerinin ay?rt edicilik gücünü belirlemek amacıyla, toplam puana göre olu?turulan alt ve üst gruplar?n ortalama puanlar? aras?ndaki farklar ba??ms?z gruplar **t testi** kullan?larak analiz edilmi?tir. Analiz sonuçlar?, tüm ölçek maddelerinde **t de?eri** bak?m?ndan üst grup lehine anlamlı bir fark oldu?unu ($p < .05$) ortaya koymu?tur. Bu bulgu, ölçek

maddelerinin, ölçülen özellik (konu?ma özyeterli?i) aç?s?ndan dü?ük ve yüksek düzeydeki ö?rencileri ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rt edebildi?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, yap?s?sal olarak dört temel faktörden olu?maktadır. Bu faktörler, konu?ma özyeterli?inin ö?rencilerin alg?s?nda nas?l ?ekillendi?ini yans?t?r. Faktör analizi sonuçlar? (makalenin tamam?nda detayl? olarak sunulmu?tur), ölçe?in 24 maddesinin dört anlaml? boyutta topland???n? do?rulam???r: Duyu?sal (8 madde), ?çerik (7 madde), Dil Ötesi (6 madde) ve Etkilenme (3 madde).

Bu dört faktörlü yap?, konu?ma yeterli?inin sadece bili?sel (içerik) unsurlarla s?n?rl? olmad???n?, ayn? zamanda ö?rencilerin duygusal kontrolünü (duyu?sal), fiziksel sunum becerilerini (dil ötesi) ve sosyal ö?renme mekanizmalar?n? (etkilenme) da içerdini göstermektedir. Faktör yap?s?n?n belirlenmesi, ölçe?in kuramsal temele dayal? ve geçerli bir ölçüm yapt???n? kan?tlamaktadır.

Ölçek

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir Türkçe ölçek geli?tirme çal???mas?d?r.)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ortaokul Ö?rencileri

Ya? Grubu: Genellikle 5. s?n?ftan 8. s?n?fa kadar olan ö?renciler (Yakla??k 10-14 ya?).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, ortaokul kademesinde e?itim gören ö?rencilerin konu?ma becerilerine yönelik alg?lar?n? hedeflemektedir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme format?n? kullan?r (5=Tamamen Kat?l?yorum, 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum). Yüksek puanlar, ö?rencinin ilgili alanda yüksek konu?ma özyeterli?ine sahip oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Ölçek Geli?tirme, ?ç Tutarl?l?k, Duyu?sal Yeterlik, Dil ve Konu?ma Becerileri, Ay?rt Edicilik Analizi, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtması: Makalede belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: Sorumlu yazar Murat Kan için: kanm7227@gmail.com

Yazma Adresi: Makalenin yayımlandığı kurum ve yazar adresleri için orijinal referansa başvurulmalıdır.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik bir dergide yayımlanmış olup (2021), akademik ve eğitim amaçlı kullanımlar için yazar izni gerektirebilir. Ticari kullanım için yazarlarla iletişime geçilmesi önerilir.

Testin Geliştirildiği Yılı: 2021

Ücret: Ölçeğin kendisi açık erişimli akademik makale içerisinde sunulmuştur; ancak kullanım hakları için yazarlarla iletişim kurulmalıdır.

Referanslar

Hasrc-Aksoy, S., Arç?, M.A. & Kan, M. (2021). Ortaokul Ö?rencileri ?çin Konu?ma Özyeterlik Ölçe?i geli?tirme çal??mas?. *OPUS Uluslararası Toplum Ara?t?rmalar? Dergisi*, 18(41), 3631-3653.

DOI: <https://doi.org/10.26466/opus.935427>

Makalenin yayımlandığı dergipark linki: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: ortaokul-ogrencileri-icin-konusma-ozyeterlik-olcegi-toad.pdf

Ortaokul Ö?rencileri ?çin Konu?ma Özyeterlik Ölçe?i Maddeleri

Derecelendirme: 5'li likert (5=Tamamen Katılıyorum - 1=Kesinlikle Katılmıyorum)

Duyusal

Konu?urken heyecanımı kontrol altında tutabilirim.

Sesim titremeden konu?abilirim.

Sözcük tekrar? yapmadan konu?abilirim.

Konu?urken dikkatimi da??tabilecek durumlarla ba? edebilirim.

Dinleyicileri s?kmadan konu?mam? sürdürebilirim.
Çevremdekilerin konu?mam? be?endiklerini dü?ünürüm.
Konu?ma etkinliklerinde söz almaktan çekinmem.
Konu?ma yaparken kendimi rahat hissederim.

?ÇER?K

Sözcükleri anlamlar?na uygun bir biçimde kullanabilirim.
Konu?ma amac?ma uygun bir giri? yapabilirim.
Konu?mam? konu d???na ç?kmeden sürdürebilirim.
Konu?mamda birbiriyle tutars?z ifadelerden kaç?nabilirim.
Konu?mam? belirli bir ana fikir/ana duygu etraf?nda düzenleyebilirim.
Konu?mam? bir sonuca ba?layabilirim.
Konu?mam? yaparken dinleyicilerin çe?itli özelliklerini (ya?lar?, cinsiyetleri, dikkat durumlar?, konuya yönelik ön bilgileri vb.) göz önünde bulundurabilirim.

D?L ÖTES?

Konu?urken sözcükleri do?ru bir biçimde seslendirebilirim.
Konu?mamda dikkat çekmek istedi?im yerleri vurgulu söyleyebilirim.
Konu?urken do?ru yerlerde nefes al?p verebilirim.
Sesimin yüksekli?ini konu?ma ortam?na göre ayarlayabilirim.
Jest (el ve kol hareketleri) ve mimiklerimi (yüz ifadesi) söylediklerimle uyum içinde kullanabilirim.
Konu?mam? normal konu?ma h?z?nda (ne h?zl? ne yava?) sürdürebilirim.

ETK?LENME

Be?endi?im konu?mac?lar gibi konu?abilirim.
Ba?kalar?n?n konu?malar?n? gözlemleyerek nas?l konu?mam gerekti?ini belirleyebilirim.
Konu?mamla ilgili görü?lere göre konu?mam? düzenleyebilirim.